

Jak bezpiecznie użytkować rusztowanie?

Mgr Dagmara Tyc, dyrektor PIGR

Prace na wysokości zaliczane są do prac szczególnie niebezpiecznych. Zgodnie z przepisami pracownicy montujący i demontujący rusztowania powinni posiadać odpowiednie uprawnienia. Właściwe przeszkolenie i doświadczenie monterów oraz nadzór nad ich pracą powinny zagwarantować nie tylko bezpieczny montaż, ale i prawidłowe wykonanie konstrukcji. Odrębną jednak kwestią jest eksploatacja rusztowań – żeby była bezpieczna, niezbędne jest zapewnienie jeszcze jednego warunku – użytkownik musi wiedzieć, jak

dzić do niebezpiecznych sytuacji. Niniejszy artykuł przedstawia podstawowe wskazówki na temat bezpiecznego użytkowania rusztowania, nie wyczerpuje jednak całości zagadnień związanych z eksploatacją rusztowań.

Kiedy można zacząć pracę na rusztowaniu

Praca na rusztowaniu jest dopuszczalna dopiero po dokonaniu jego odbioru technicznego. W praktyce oznacza to zwykle, że na rusztowaniu wywieszony zostaje protokół

W jaki sposób prawidłowo poruszać się po konstrukcji

Jeśli przy rusztowaniu nie została wykonana klatka schodowa, prawidłowa komunikacja odbywa się z wykorzystaniem pionów komunikacyjnych. Klapy pomostów komunikacyjnych należy otwierać tylko wtedy, gdy odbywa się komunikacja pomiędzy poziomami. Niestety sytuacje, gdy niosący przed sobą materiał pracownik spada przez otwór w pomoście komunikacyjnym na niższą kondygnację, bo klapa nie została zatrzaśnięta, wcale nie należą do rzadkości.

Każdy użytkownik powinien również wiedzieć, że wchodzenie na rusztowanie po poręczach jest bezwzględnie zakazane!

W jaki sposób można obciążać rusztowanie

Przed przystąpieniem do pracy na rusztowaniu należy koniecznie zapoznać się z maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem pomostów i konstrukcji. Powinno być ono wskazane na tablicy wywieszonej na rusztowaniu. W celu sprawdzenia, czy konstrukcja nie zostanie przeciążona, należy zsumować ciężar sprzętu, materiału i pracowników, którzy mają pracować na pojedynczym polu rusztowania i porównać go z dopuszczalnym ciężarem, którym można obciążyć to pole (uwzględniając podane na tablicy maksymalne obciążenie, np. 2 kN/m^2 , należy przeliczyć maksymalne obciążenie powierzchni jednego pola rusztowania). Trzeba przy tym pamiętać o zasadzie sumowania obciążeń. Jeśli obciążamy więcej niż jeden pomost roboczy w danym pionie, co jest dopuszczalne przy zachowaniu co najmniej jednego szczelnego pomostu pomiędzy stanowiskami pracy, nie licząc pomostu, na którym roboty są wykonywane, i jeśli instrukcja użyt-

Brak desek burtowych oraz balustrady od czoła rusztowania

bezpiecznie wejść na rusztowanie, właściwie z niego korzystać i zejść. Innymi słowy musi mieć świadomość zagrożeń i wiedzieć, jak ich uniknąć.

O tym, jak wiele błędów popełnianych jest podczas eksploatacji rusztowań, świadczą niestety statystyki wypadkowości. Na szczęście nie każdy błąd kończy się tragedią, z pewnością jednak każdy może prowa-

odbiór techniczny. Jeśli na konstrukcji znajduje się zawieszka informująca o zakazie wstępu na rusztowanie, sygnalizuje to, że nie zostało ono jeszcze przekazane do eksploatacji lub podczas przeglądu odkryta została nieprawidłowość wymagająca usunięcia. W takiej sytuacji użytkownikom nie wolno wchodzić na konstrukcję rusztowania.

Brak desek burtowych oraz balustrady od strony wewnętrznej pomimo oddalenia od ściany przekraczającego 20 cm

kowania rusztowania na to zezwala, to suma obciążeń użytkowych zebranych z wszystkich poziomów pomostów w danym ciągu pionowym rusztowania nie powinna przekroczyć dopuszczalnego obciążenia obliczonego dla jednego pola rusztowania.

Jest to niezwykle istotna kwestia, gdyż przeciążenie pomostów roboczych może prowadzić do katastrofy budowlanej!

Czego nie wolno robić samowolnie użytkownikowi rusztowania

Każdy użytkownik rusztowania powinien mieć świadomość zagrożeń, jakie niosą ze sobą niektóre samowolnie dokonywane czynności związane z konstrukcją rusztowania. Należy do nich przebudowa konstrukcji, której może dokonać jedynie monter z uprawnieniami do montażu i demontażu rusztowania. Niedopuszczalne jest również samodzielne usuwanie kotew rusztowania, stężeń (co może doprowadzić do utraty stateczności) oraz balustrad (może to skończyć się upadkiem z rusztowania).

Nie wolno również samodzielnie dopinać do rusztowania siatek oraz plandek. Stosowanie zakrycia ochronnego rusztowania związane jest z koniecznością zastosowania in-

Niekompletne pomosty, brak balustrad, składowanie sprzętu na rusztowaniu

nej siatki kotwien. Dopinanie siatek i plandek, bez odpowiedniego wzmocnienia kotwienia, może doprowadzić do oderwania konstrukcji od ściany budynku.

Jak bezpiecznie użytkować rusztowania przejezdne

Użytkownicy rusztowań przejezdnych powinni wiedzieć, że niedopuszczalne jest przesuwanie rusztowania, jeśli na konstrukcji znajdują się ludzie, materiały i narzędzia. Przemieszczanie rusztowań może odbywać się je-

dynie na specjalnie przygotowanym podłożu (zgodnie z rozporządzeniem droga powinna być wyrównana, utwardzona, odwodniona, ze spadkiem nieprzekraczającym 1%). Rusztowanie podczas pracy powinno być zabezpieczone przed przypadkowym przemieszczeniem.

Niestety w Polsce wciąż jeszcze wiedza z zakresu problematyki bezpiecznej eksploatacji rusztowań jest niedostateczna, a obowiązujące przepisy nie zawsze są przestrzegane. Kwestię eksploatacji rusztowań regulują w Polsce liczne dokumenty. Do najważniejszych rozporządzeń w tym temacie zaliczyć należy m.in. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 r. nr 47, poz. 401), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 2003 nr 169, poz. 1650 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 września 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz.U. 2003 nr 178, poz. 1745). Świadomi konieczności poszerzania wiedzy użytkownicy mogą dokształcać się m.in. na szkoleniach dla użytkowników rusztowań, organizowanych przez Polską Izbę Gospodarczą Rusztowań. Warto zapoznać się również z publikacjami dotyczącymi pracy na rusztowaniach, np. z broszurami i kartami wydanyymi przez Państwową Inspekcję Pracy. Ponadto już wkrótce nakładem Wydawnictwa PWN, przy współpracy z Polską Izbą Gospodarczą Rusztowań, ukaże się książka „Rusztowania robocze i ochronne. Użytkowanie. Odbiór. Nadzór”, której autorzy kompleksowo poruszają m.in. zagadnienia związane z bezpieczną eksploatacją rusztowań.